

DEČEK iz SIROTIŠNICE

POVEST

ARNOST-ADAMIC

Popoldan se je razvil po določenem načrtu. Med grobnim molkom radovednih tovarišev so se naložili poleg obeh junakov še trije, ki sta jih izbrala iz množice, in se odpeljali do Strgarjeve vile. Tam so bili pogoščeni, nato so se odpeljali v naravo. Mlade hrepeneče oči sirot se niso mogle napasti krasote, ki je valovala in švigala z veliko hitrico mimo njih. Drveli so skozi gozdove, ki jim je jesen pobarvala listje, mimo ljudi, hitečih v mestno okolico. Šofer je poganjal avto, da so tam za njim srca kar poskakovala. Ivo je zardelih lic tolmačil vse, kar je zanimalo... Meglen mrak se je lovil okoli hiš, ko so se izletniki vrnili. Z oken so jih glasno kriče pozdravila grla, ki so ostala doma. Ko je v zavodu že vse spalo, sta prijatelja še vedno z odprtimi očmi sanjala. Poslušala sta udarce težkih kapelj dežja, ki so v neenakih presledkih padale na pločevinaste police zunaj pod okni, in veter, ki je sikaje plahutal v deževno noč; slednjič sta se sredi premišljevanja zgubila v zlato kraljestvo sanj...

Ob tednu sta se morala ločiti. Prednica jima je pojasnila: »Gospod Strgar bo vzel enega izmed vaju k sebi v trgovino, drugega pa sprejme njegov prijatelj na veliko posestvo nekje pri Gorici.«

S težkim srcem sta se ločila od tovarišije, sester in vseh znanih prostorov. Ob odhodu je prednica obema napravila križ.

»Bodita dobra in zvesta, Bog z vama!«

Ob takih prilikah se potoči mnogo solz, stori mnogo maloverjetnih obljub, in če je to res, sta doprinesla Bine in Tonek razveseljiv dokaz te resnice. Občutila sta resnično kesanje nad vsem, kar sta kdaj zakrivila, obljubila sta vse in potrdila s svojimi solzami in pravo roko, da se poboljšata.

Vse te dogodke je vodil Strgar, za katerega se je odločil Bine. Tonka je pa v šoferjevem spremstvu napotil k svojemu prijatelju veleposestniku Logondru na Goriškem. Slovo med obema tovarišema je bilo zelo iskreno. Ločila sta se, kakor se ločijo ljudje, ki se imajo radi. Nista tratila mnogo besed, solze sta moško zadrževala, v to pa, kar sta si dejala, sta položila vse: boleost in prepričanje.

»Ne bom te pozabil, pisal bom.«

»In jaz tebi.« To je bilo vse.

Lokomotiva je zabrlizgala in spomnila na odhod; pristopil je Strgar in krepko stresel Tonka za rame. »Bodi mož, ne ločita se za vselej, hitro vstopil«

»Hvala vam za vse« — je dahnil in s solznim pogledom poslednjič objel tovariša, stekel po stopnicah v voz, ki se je začel pomikati. Lokomotiva je mogočno zapuhala in s svojo dimasto metlo zakrila Tonku ljubega tovariša. Sedaj je bil sam. Naslonil je brado na okno, se žalostno zazrl v meglo hiš in vrvečega življenja ob progi. Uho je pač slišalo jaklen topot kolesja pod njim, oči so motno zrle tja ven, srce se je pa krčilo. Lokomotiva se je nebržžno prebijala z železnimi prsi skozi otožno jesensko vreme vsevdilj proti sončnemu jugu, v novo Tonkovo domačijo. Zmračilo se je kaj hitro, in preden se je otresel bridkega občutka ločitve, je bila že trda tema. Toplota, ki je puhtela iz cevi pod sedežem, ga je prijetno omamljala in mu nagnala kri v lica. Včasih je blisknila tam zunaj drobna in motna lučka, zagorela nekje daleč ali blizu, zaplesala v širokem krogu, tiho mežiknila, utonila. Pod njim so enakomerno zbijala kolesa po tračnicah, odsekano in mrzlo so pela: fičafaj — fičafaj — fičafaj... Spomnil se je na svoj lok, z njim na Bineta in sestre so se mu smehljale, vse dobre in ljube. Šnobica mu je lezla na jok, a ni utegnil začeti, kar mimogrede je zadremal. Zvrnil bi se bil na tla, da ga ni šofer Joža pravočasno prijel in položil na mehki sedež. Pod noge mu je del časopis, ki ga je bil medtem prečital, zastrl okno, zasenčil svetilko, zaklenil vrata, se vlegel in zadremal. Kmalu je začel vlak težko hropeti in se popenjati med skalnati kraški svet. Mrzla burja se je zbudila in metala v dolgo železno kačo, ki si je krčila pot skozi neprijetno noč. V vlaku je vse pospalo in se prezebajoč stisnilo v dve gubi, ker je burja našla pot skozi nevidne špranje v notranjščino brzečih vozov. Včasih je vlak obstal, sprejel nove popotnike, oni, ki so izstopili, so se pa tesno zapeli, potisnili roke v žep, skrili brado v suknjič, se vrgli s telesom proti burji in noč jih je popila...

Tonek ni čutil vsega tega; trdno je spal. Nekje na progi je bila burja sprožila večjo skalo, da je zaustavila ves promet. V kraškem Št. Petru je stal vlak morda dve uri, potem je pa zapuhal v jutrnjo zoro, ki se je prav polagoma dramila nad Snežnikom. Skozi okna je silila modrikasta svetloba, a Tonek se ni zmenil zanjo. Šele Joža ga je na Opčini nalahko poklical in zdramil.

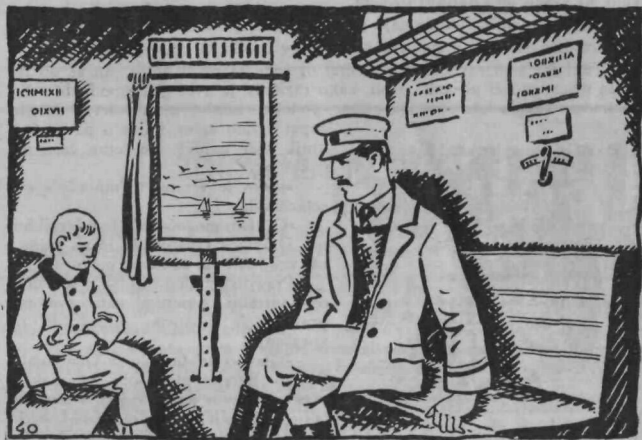
»Kje sem.«

»Zdrami se, kmalu bova v Trstu. Tja doli glej, sedaj boš nekaj videl.«

Vlak je potegnil, Tonek se je radoveden oziral skozi okno in čakal na tisti »nekaj«. Čudil se je, da je bilo okolu proge nametanega toliko sivega kamenja; lepo zloženo je omejevalo koščke njiv, na njivah je rastla visoka koruza, celo vinska trta, lične hiše so bile iz neomete-

nega kamenja, z nizkimi strehami. Jasno sonce je oblivalo vso to sliko s slepečo lučjo, izmed goličav so kukali beli prijazni domovi, da je Tonek drhte srkal to južno lepoto v svojo dušo.

Zdajci mu je ušel pogled preko zelenega nasipa, ki se je dvignil ob progi, v dolino. Debelo je pogledal, odprl usta, stopil korak nazaj, potem se pa ves nor zagnal k oknu.

»Morje, morje, Jadransko morje!« je cepetal in vlekel Jožo k oknu — »in tam spodaj hiše, tisoč hiš, milijon hiš!«

Jože mu je moral s polnimi usti razkladati — tisto tam je ladja, ono jadrnica, svetilnik, to zato, ono pa zato...

»Kaj pa je tisto tam sredi svetlih valov, ali je čoln? Ni, ker vedno izgine... Glej, je že spet na vrhu, dva... pet, kaj je to? Jože kaj?«

»To so delfini — pliskavice, ki se zaganjajo skozi valove. Tam je gotovo dosti rib, ki jih love za zajtrk.«

Zdrvela sta med hiše, morje se je skrilo, še nekaj minut in za bobnele so tračnice na premikališčih. Oster žvižg — in soparasti stroj je obstal pod stekleno streho kolodvora. Tu se je prerivala množica pestrega in glasnega sveta, govoreč vse mogoče jezike, tekala je, vpila, prenašala košare in lezla v vlake, ki so čakali na odhod sredi dima in sikajoče pare.

»Trst! Izstopite!«

Množica je potegnila naša popotnika s seboj na postajni hodnik.

(Dalje prihodnjič.)